

R O Z S U D O K
V M E N E S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Maguru a sudcov JUDr. Sone Mesiarkinovej a JUDr. Milana Deáka, v právnej veci žalobcu **B.**, so sídlom v B., IČO : X., zastúpeného JUDr. M. Š., advokátom v B., proti žalovanej **S. – M., B.**, o **náhradu škody**, vedenej na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp.zn. 8 C 103/2005, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v B. z 27. septembra 2007, sp.zn. 16 Co 114/07, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v B. z 27. septembra 2007, sp.zn. 16 Co 114/07 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd v B. rozsudkom (v poradí druhým) zo dňa 20. februára 2007, č.k. 8 C 103/2005–292 zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi 42 000 000,-- Sk v lehote do troch dní od právoplatnosti rozsudku a náhradu trov konania 1 301 668,50 Sk k rukám jeho právneho zástupcu. Z vykonaného dokazovania považoval súd prvého stupňa za preukázané, že žalobca so spoločnosťou N. uzavrel dňa 5.11.2002 ako prenajímateľ nájomnú zmluvu, ktorou prenajal obchodnej spoločnosti N. pozemky za účelom výstavby čerpacej stanice. Zmluva bola uzavretá na dobu 35 rokov. Dohodnutý ročný nájom bol 1 200 000,-- Sk, splatný vždy k 5.11. kalendárneho roka a za prvý rok k 5.11.2003. V čase uzavretia nájomnej zmluvy bol vlastníkom predmetných nehnuteľností žalobca, čo preukázal LV č. X.. Na pozemky bolo vydané právoplatné rozhodnutie Okresného úradu v B. o umiestnení stavby, ktorým bolo povolené na pozemky umiestniť stavbu čerpacej stanice. Deklarovaným účelom nájomnej

zmluvy bol účel výstavby čerpacej stanice PHM a jej prevádzkovanie. Podľa čl. III. bod 2 tejto zmluvy, prenajímateľ súhlasil s tým, aby nájomca vo svojom mene, na svoj účet vybudoval na prenechanom pozemku stavby trvalého charakteru a aby tieto boli zapísané do katastra nehnuteľností do výlučného vlastníctva nájomcu. Súd považoval za preukázané výpoveďami konateľov obchodných spoločností, ako aj výpismi z obchodného registra, aj ďalšími dôkazmi, že predmetnú nájomnú zmluvu uzavreli dve obchodné spoločnosti v rámci vykonávania svojej podnikateľskej činnosti a v rámci predmetu podnikania, na ktoré boli zriadené a ktoré majú uvedené vo svojom predmete podnikania. Nálezom Ústavného súdu SR č. II. ÚS 22/02 – 117 zo dňa 16.4.2003 došlo k zrušeniu rozhodnutia Okresného úradu v B., odboru Ž. č. X. ev.č. X. zo dňa 4.7.2001 o umiestnení stavby čerpacej stanice PHM B. vzhľadom na to, že Ústavný súd Slovenskej republiky zistil, že vydaniu tohto rozhodnutia predchádzal taký postup správneho orgánu, ktorý možno označiť za nezákonný, pričom táto nezákonnosť sa prejavila nerešpektovaním základného práva sťažovateľov na súdnu a inú právnu ochranu. Preto súd dospel k záveru, že je potrebné napadnuté rozhodnutie zrušiť. V dôsledku tejto podstatnej zmeny okolností oproti okolnostiam, za ktorých sa nájomná zmluva uzavrela, bol zmarený základný účel nájomnej zmluvy. Po zrušení územného rozhodnutia rozhodnutie obchodnej spoločnosti N. odstúpiť od zmluvy bolo logické, a v konaní bolo preukázané, že právny úkon odstúpenia od zmluvy táto spoločnosť zrealizovala dňa 28.4.2003 doručením odstúpenia od zmluvy druhej zmluvnej strane. V konaní bolo preukázané, že prejav vôle odstúpenia od zmluvy bol doručený žalobcovi 28.4.2003, a nie v júni 2003, súd preto neakceptoval námietku nedostatku aktívnej legitímácie žalobcu pre podanie tejto žaloby, ktorú žalovaná odôvodňovala tým, že v čase podania žaloby žalobca nebol vlastníkom pozemkov a že ním bol svedok M., ktorý mal podľa zmluvy vstúpiť do právneho postavenia žalobcu. Vykonaným dokazovaním mal preukázané, že žalobca ako prenajímateľ sa dostal v čase trvania nájomnej zmluvy do situácie, že nemohol druhej zmluvnej strane zabezpečiť plnenie zmluvy. Jeho nemožnosť plnenia bola spôsobená právnou prekážkou, ktorú sám nespôsobil. Tým, že došlo k zrušeniu územného rozhodnutia o umiestnení stavby na pozemkoch, ktoré žalobca prenajal na účely výstavby, stratili tieto pozemky svoju právnu vlastnosť, ktorá bola podmienkou a účelom realizácie nájomnej zmluvy. Ku tejto situácii došlo bez zavinenia žalobcu. Vzniknutú situáciu spôsobil správny orgán štátu, ktorý podľa nálezov Ústavného súdu Slovenskej republiky použil v správnom konaní taký nesprávny úradný postup, v dôsledku ktorého vydal správny orgán nezákonné rozhodnutie, ktoré potom musel Ústavný súd Slovenskej republiky zrušiť. Jedným z dôsledkov nezákonného rozhodnutia a jeho zrušenia nálezom Ústavného súdu Slovenskej

republiky bol aj zánik nájomnej zmluvy, ktorú žalobca uzavrel ako podnikateľ so spoločnosťou N., v dôsledku čoho došlo ku strate jeho majetkového práva na nájomné z prenájmu pozemkov, ktorú možno vyjadriť v peniazoch po 1 200 000,-- Sk mesačne po dobu 35 rokov, čo predstavovalo spolu čiastku 42 000 000,-- Sk. Súd akceptoval uplatnený nárok na náhradu škody čo do výšky z dôvodu, že pod pojmom škoda sa v občianskom, aj v obchodnom práve považuje skutočná škoda aj ušlý zisk a nahrádza sa celá škoda. V konaní bolo preukázané, že žalobca mal uzavretú nájomnú zmluvu na obdobie 35 rokov, z ktorej mu mal plynúť zisk vo forme nájomného a táto zmluva zanikla z dôvodu, ktorý sám nezavinil pre nemožnosť splnenia účelu nájomnej zmluvy, možno potom považovať ušlé nájomné za celé obdobie zmluvy, teda za obdobie 35 rokov, na ktoré bola zmluva uzavretá, za ušlý zisk žalobcu. Podľa súdu prvého stupňa z výkladu § 18 zákona č. 58/1969 Zb. je zřejmé, že za nesprávny úradný postup štátneho orgánu môže byť považovaný aj jeho postup v konaní, ktorého výsledkom je rozhodnutie, za podmienky, že toto rozhodnutie štátneho orgánu bolo zrušené po jeho právoplatnosti iným štátnym orgánom výslovne z dôvodu, že bolo vydané na základe nesprávneho úradného postupu a z tohto dôvodu je nezákonné – ako to bolo v tejto prejednávanej veci. V tomto prípade z vykonaného dokazovania vyplynulo, že žalobca preukázal existenciu nezákonného rozhodnutia orgánu štátu, ktoré bolo vydané na základe nezákonného postupu správneho orgánu v konaní, preukázal vznik škody, ktorá mu v dôsledku tohto postupu správneho orgánu vo forme ušlého zisku vznikla, tým, že došlo ku znemožneniu uplatnenia jeho majetkového práva na mesačné nájomné za obdobie 35 rokov z uzavretej nájomnej zmluvy, ktorá zanikla v dôsledku nezákonného rozhodnutia orgánu štátnej správy a to vo výške 1 200 000,-- Sk x 35 rokov. V konaní bola preukázaná aj príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a zánikom nájomnej zmluvy a vznikom škody a zároveň žalobca preukázal, že sa snažil o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody so žalovanou, ale neúspešne. Podľa názoru prvostupňového súdu boli splnené všetky podmienky pre to, aby podľa § 18 zákona č. 58/1969 Zb. bola žalovaná zaviazaná na zaplatenie škody v celom rozsahu.

Krajský súd v B. rozsudkom z 27. septembra 2007 sp.zn. 16 Co 114/07 na odvolanie žalovanej rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu zamietol a žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania. Žalobcovi podľa názoru krajského súdu škoda nevznikla, nebol preukázaný zodpovednostný vzťah štátu k náhrade škody žalobcu súvisiacej s nezákonným rozhodnutím. S ohľadom na celkové okolnosti súdnej veci, na rozdiel od súdu prvého stupňa dospel k záveru, že na strane žalobcu existovali také skutočnosti, pre

ktoré bolo možné vec posúdiť z hľadiska okolností hodných osobitného zreteľa, ku ktorým došlo tým, že ústavný súd zrušil územné rozhodnutie ako rozhodnutie nezákonné, z ktorého vyplýva zodpovednosť štátu za škodu. Pokiaľ potom žalobca svoj nárok odvodzoval zo zodpovednosti štátu za škodu, vzniklú nezákonným rozhodnutím správneho orgánu, ktoré bolo zrušené, a nárok podal na súd potom, ako jeho žiadosti o predbežné prerokovanie žalovanou nebolo vyhovené, splnil zákonnú podmienku pre uplatnenie náhrady škody z tohto titulu podľa § 9 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb., ak by preukázal, že mu škoda vznikla. Zákon č. 58/1969 Zb. bližšie nedefinoval pojem škody a ani neupravoval rozsah jej náhrady. Preto treba aplikovať príslušné ustanovenia všeobecnej úpravy (§ 442 Občianskeho zákonníka) a škodu vo všeobecnosti chápať ako ujmu, ktorá nastala v majetkovej sfére poškodeného, je objektívne vyjadriteľná v peniazoch a je napravitel'ná poskytnutím majetkového plnenia, predovšetkým peňažného. Otázku vzniku majetkovej ujmy a jej výšku treba vždy riešiť so zreteľom na konkrétne okolnosti toho ktorého prípadu ako aj reálne možnosti výsledku konania (napr. s prihliadnutím na výšku uplatnenej pohľadávky, majetok povinného, pričom výšku majetkovej ujmy nie je možné bez ďalšieho stotožňovať s celkovou hodnotou nájomného zakotveného v nájomnej zmluve, napr. s ohľadom na reálnu úspešnosť plnenia nájomného v tom ktorom roku v období 35 ročného trvania nájomného vzťahu medzi jeho účastníkmi). Krajský súd v zrušujúcom uznesení uložil povinnosť súdu prvého stupňa skúmať, či právny úkon, z ktorého žalobca odvodzoval svoj nárok, bol platný, pretože len z platného právneho úkonu môžu vzniknúť práva a povinnosti, teda len z platnej nájomnej zmluvy by mohla nájomcovi vzniknúť povinnosť platiť nájomné, z ktorého titulu uplatňoval žalobca právo na náhradu škody ako ušlého mu zisku. Z dokazovania, ktoré vykonal súd prvého stupňa vyplynulo, že neboli zistené skutočnosti, z ktorých by bolo možné vyvodiť, že nájomná zmluva, uzavretá medzi žalobcom a spoločnosťou N. bola neplatným právnym úkonom. Neboli zistené také vady vôle alebo jeho prejavu, ktoré by spôsobili neplatnosť, ktorá nastáva zo zákona a ku ktorej by bolo potrebné z úradnej povinnosti prihliadnuť. Preto vzťahy, vyplývajúce z nájomnej zmluvy, uzavretej medzi žalobcom a spoločnosťou N. bolo potrebné posudzovať podľa jej obsahu a podľa práva, ktoré si účastníci pri jej vzniku zvolili. Predmetná zmluva o nájme nehnuteľnosti (č.1. 13) bola uzavretá podľa § 663 a nasl. Občianskeho zákonníka, pričom účastníci v bode VIII. bod 3 zakotvili, že vzájomné vzťahy zmluvných strán sa riadia predmetnou zmluvou a tie, ktoré nie sú upravené zmluvou, sa riadia Občianskym zákonom. Tak isto to bolo zakotvené aj v bode VIII. bod 7, ktorý je s bodom 3 totožný. Takémuto ujednaniu nebránilo ustanovenie § 261 ods. 6 Obchodného zákonníka č. 513/91 Zb., účinného v čase uzavretia zmluvy o nájme (5.11.2002), podľa ktorého zmluvy

medzi osobami uvedenými v ods. 1 a 2 (medzi podnikateľmi), ktoré nie sú upravené v hlave II tejto časti zákona a sú upravené ako zmluvný typ v Občianskom zákonníku, sa spravujú iba ustanoveniami Občianskeho zákonníka. Pokiaľ potom zmluva o nájme nehnuteľností bola uzavretá medzi účastníkmi podľa § 663 a nasl. Občianskeho zákonníka bolo potrebné aplikovať Občiansky zákonník aj na zánik nájomného vzťahu, ktorý bolo potrebné posudzovať podľa § 676 a nasl. Občianskeho zákonníka. Na základe takého právneho názoru krajský súd posudzoval aj aktívnu legitimáciu žalobcu v spore. Preskúmaním zmluvy o nájme nehnuteľnosti z 5.11.2002 krajský súd zistil, že podľa bodu IV. táto zmluva bola uzavretá na dobu určitú, a to na dobu 35 rokov odo dňa jej uzavretia. Súd prvého stupňa nesprávne právne vec posudzoval z hľadiska aplikácie práva na skončenie nájomného vzťahu medzi účastníkmi tohto vzťahu podľa Obchodného zákona. Nesprávne, v rozpore s § 676 ods. 1, § 679 ods. 1, § 680 Občianskeho zákonníka vznik nájomného vzťahu posúdil podľa Občianskeho zákonníka, zánik však posudzoval podľa Obchodného zákona, aj to bez náležitého právneho odôvodnenia. Z dokazovania a listinných dôkazov v spise sa nachádzajúcich nepochybne vyplynulo, že žalobca, potom ako došlo k vydaniu nálezu Ústavného súdu SR dňa 16.4.2003, nehnuteľnosti (tvoriace predmet nájmu) odpredal kupujúcemu M. M. kúpnu zmluvou zo dňa 15.5.2003, ktorej vklad vlastníckeho práva bol povolený dňom 30.5.2003. V zmluve o nájme nehnuteľností bolo v čl. III. bod 12 dohodnuté medzi účastníkmi nájomného vzťahu, že ak dôjde k zmene vlastníctva pozemkov vstupuje nadobúdateľ do právneho postavenia prenajímateľa vo všetkých ustanoveniach zmluvy vrátane právneho postavenia prenajímateľa po predčasnom zániku zmluvy. Z uvedeného právneho ujednania a § 680 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyplynulo, že iba vtedy by mohol byť žalobca aktívne legitimovaný v spore, ak nájomný vzťah, vyplývajúci z nájomnej zmluvy, v čase prevodu vlastníctva pozemkov ešte trval. Svedok M. M., kupujúci, v čase kúpy nehnuteľnosti nevedel o žiadnych nájomných právach, do ktorých by mal na základe dojednania predchádzajúceho vlastníka, žalobcu, so spoločnosťou N., vstúpiť. Spolu s pozemkom mu neboli postúpené žiadne práva a povinnosti. Kúpil nezaťažený pozemok. Zo zhodného vyjadrenia účastníkov kúpno predajnej zmluvy, predávajúceho B. a kupujúceho M. M. teda je možné vyvodiť, že žalobca odpredal M. M. nehnuteľnosť bez tiarch, vecných bremien a iných práv tretích osôb. Z hľadiska takéhoto záveru bolo potom potrebné posúdiť aj aktívnu legitimáciu žalobcu v spore a zánik nájomného vzťahu medzi žalobcom a spoločnosťou N.. Krajský súd dospel k záveru, že došlo k ukončeniu nájmu ku dňu 28.4.2003 a nie ku dňu 27.6.2003 (ktorý pôvodne žalobca uvádzal ako deň ukončenia nájomného vzťahu). Považoval za nelogické, aby nájomník odstupoval od zmluvy o nájme

právnym úkonom adresovaným pôvodnému prenajímateľovi, ako predmet nájmu prešiel už na iného vlastníka, pretože spoločnosť N. už nemala žiaden dôvod (po kúpe nehnuteľnosti M. M.) žalobcovi dňa 27.6.2003 zaslať „odstúpenie od nájomnej zmluvy“. Z uvedeného logickým výkladom krajský súd uzavrel, že k skončeniu nájomného vzťahu došlo medzi jeho účastníkmi dňa 28.4.2003 na základe ich dohody, potvrdenej aj listinným dokladom, ktorý krajský súd vyhodnotil ako listinný dôkaz. Tým došlo aj k zániku povinnosti nájomníka platiť prenajímateľovi ročné nájomné. Preto žalobcovi vo vzťahu k spoločnosti N. nevznikol nárok vyplývajúci z čl. V. nájomnej zmluvy o platení nájomného. V takomto prípade bol aj akýkoľvek nárok žalobcu na náhradu škody voči žalovanej bezzákladný. Žalobcovi na základe zániku povinnosti nájomníka platiť nájomné nemohla vzniknúť žiadna škoda, a ani škoda titulom ušlého zisku, predstavujúceho budúce platenie nájomného po dobu 35 rokov trvania nájmu.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, ktorý žiadal napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Namietal, že právne názory uvedené v odôvodnení napadnutého rozsudku nie sú vôbec odôvodnené vecne ani právne, nakoľko odvolací súd nesprávne vyhodnotil skutkový obsah prvostupňového rozhodnutia v dôsledku čoho vec nesprávne právne posúdil. Konanie krajského súdu trpí preto inou vadou konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovoláním napadnuté meniace rozhodnutie krajského súdu ako odvolacieho súdu bolo vydané v rozpore s § 220 Občianskeho súdneho poriadku, nakoľko neboli splnené zákonné podmienky na jeho zmenu. Uviedol, že napadnutý rozsudok spočíva aj na nesprávnom právnom posúdení veci. Poukázal na to, že rozsudok súdu prvého stupňa je vecne správny, zodpovedá príslušným ustanoveniam hmotného práva a preto mal byť potvrdený. Záver odvolacieho súdu, že škoda nevznikla a nebol preukázaný zodpovednostný vzťah k náhrade škody žalobcu súvisiacej s nezákonným rozhodnutím odporuje samotnému zisteniu a záverom krajského súdu uvedeným v odôvodnení napadnutého rozsudku.

Žalovaná vo svojom vyjadrení žiadala dovolanie zamietnuť. V celom rozsahu sa stotožnila so skutkovými a právnymi závermi odvolacieho súdu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnutý

rozsudok bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je podané opodstatnene.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa. Dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.).

Ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa (§ 211 ods. 2 O.s.p.).

Podľa § 122 ods. 1 O.s.p. dokazovanie vykonáva súd na pojednávaní, ak neboli splnené podmienky na vydanie rozhodnutia bez ústneho pojednávania.

Z ustanovenia § 125 O.s.p. vyplýva, že za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov, fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov. Pokiaľ nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd.

Z ustanovenia § 220 O.s.p. vyplýva, že odvolací súd zmení rozhodnutie súdu prvého stupňa, ak nie sú splnené podmienky pre jeho potvrdenie (§ 219), ani jeho zrušenie (§ 221 ods. 1).

Podľa § 213 ods. 1 O.s.p. odvolací súd je viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil súd prvého stupňa s výnimkami ustanovenými v odsekoch 2 a 4.

Ak má odvolací súd za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám (§ 213 ods. 2 O.s.p.).

Z citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že predpokladom toho, aby odvolací súd mohol zmeniť napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa, ak má za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, je opakovanie

dokazovania v potrebnom rozsahu odvolacím súdom. Podmienkou zmeny rozhodnutia v takomto prípade je teda skutočnosť, že odvolací súd sám opakuje v potrebnom rozsahu dokazovanie, na základe ktorého dospeje k skutkovému stavu, odlišnému od skutkového stavu zisteného prvostupňovým súdom, tvoriacemu podklad pre rozhodnutie v danej veci.

Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že odvolací súd z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa vyvodil odlišné skutkové a na ich základe aj právne závery, ako súd prvého stupňa, bez toho, aby vo veci vykonal akékoľvek dokazovanie (zopakovanie alebo doplnenie).

Ak sa však odvolací súd chcel odchýliť od skutkových zistení súdu prvého stupňa na základe bezprostredne pred ním vykonaných dôkazov, mal dokazovanie v zmysle § 213 ods. 2 O.s.p. sám v potrebnom rozsahu opakovať a zadovážiť si tak rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p. Len takýto postup je aj v súlade so zásadou priamosti a ústnosti občianskoprávneho konania. Je neprípustné, aby odvolací súd ku svojim odlišným skutkovým zisteniam, vedúcim k záveru o neopodstatnenosti žaloby, dospel iba na základe prehodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa, resp. aby vychádzal z dôkazov, ktoré neboli v konaní vôbec ako dôkaz vykonané.

Z obsahu zápisnice o pojednávaní pred odvolacím súdom zo dňa 27. septembra 2007, na ktorom bolo aj meritorne rozhodnuté, totiž vyplýva, že krajský súd na tomto pojednávaní žiadne dokazovanie nevykonal. Nezopakoval ani dôkazy vykonané súdom prvého stupňa (napr. výsluch svedka M., z ktorého výpovedi pri svojom rozhodovaní vychádzal a iné).

V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné uviesť, že podanie správy predsedom senátu alebo povereným členom senátu o doterajšom priebehu konania, ktorá povinnosť vyplýva odvolaciemu súdu z ustanovenia § 215 O.s.p., nie je zopakovaním dokazovania v zmysle § 122 a nasledujúcich O.s.p.

Odvolací súd si tak nezadovážil rovnocenný zákonný procesný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p., a preto sú jeho skutkové a na ne nadväzujúce právne závery zatiaľ predčasné a dovolaciemu súdu neprislúcha v súčasnom štádiu konania oprávnenie na ich hodnotenie.

Pokiaľ dovolateľ namietal, že zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), treba uviesť, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Dovolateľom napadnutý rozsudok nebolo možné v dovolacom konaní podrobiť prieskumu z hľadiska správnosti zaujatých právnych záverov, lebo skutkové zistenia odvolacieho súdu vyplývajúce zo spisu nedávajú (vzhľadom na už spomenutú tzv. inú vadu konania) pre toto posúdenie dostatočný podklad.

Napriek tejto skutočnosti považuje Najvyšší súd Slovenskej republiky za potrebné uviesť, že z obsahu dovolania sa javí ako dôvodná námietka dovolateľa, ktorý vytýka rozhodnutiu odvolacieho súdu rozpor v názore, ktorý vo veci zaujal. Na jednej strane odvolací súd sám uviedol, že žalobca splňa nárok na náhradu škody, na strane druhej, po vyhodnotení platnosti nájomnej zmluvy medzi inými účastníkmi (nie účastníkmi konania), dochádza k záveru, že k škode na strane žalobcu nedošlo.

Z ustanovenia § 27 ods. 2 zák.č. 514/2003 Z.z. z 28. októbra 2003 o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2004, a ktorým bol zrušený zák.č. 58/1969 Zb. vyplýva, že zodpovednosť za škodu spôsobenú rozhodnutiami, ktoré boli vydané pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona a za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, sa spravuje doterajšími predpismi.

Doterajšími predpismi je predovšetkým zák.č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len zák.č. 58/1969 Zb.).

Podľa § 1 ods. 1 zák.č. 58/1969 Zb. štát zodpovedal za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, ktoré v občianskom súdnom konaní a v konaní pred štátnym notárstvom, v správnom konaní, ako aj v konaní pred miestnym ľudovým súdom, a ďalej v trestnom konaní, pokiaľ nejde o rozhodnutie o väzbe alebo treste, vydal štátny orgán alebo orgán

štátnej organizácie (ďalej len štátny orgán). Štát zodpovedal taktiež za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu spoločenskej organizácie vydaným pri plnení úloh štátneho orgánu, ktoré na túto organizáciu prešli.

Právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím mali tí, ktorí boli účastníkmi konania a boli poškodení nezákonným rozhodnutím vydaným v tomto konaní (§ 2 zák.č. 58/1969 Zb.).

Z ustanovenia § 4 ods. 1 zák.č. 58/1969 Zb. vyplývalo, že nárok na náhradu škody nemožno uplatniť, dokiaľ právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, pre nezákonnosť nezrušil príslušný orgán. Rozhodnutím tohto orgánu bol súd rozhodujúci o náhrade škody viazaný.

Zodpovednosť za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím podľa § 1 – § 17 zákona (špecifickou súčasťou bola zodpovednosť za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím o väzbe a treste) bola objektívnou zodpovednosťou štátu (bez ohľadu na zavinenie), ktorej sa nebolo možné zbaviť a ktorá bola založená na súčasnom splnení troch podmienok a to : 1/ nezákonné rozhodnutie, 2/ vznik škody, 3/ príčinná súvislosť medzi vydaním nezákonného rozhodnutia a vznikom škody. Prvotnou podmienkou bola teda existencia rozhodnutia, ktorým v konkrétnej veci štátny orgán aplikoval všeobecné pravidlo právnej normy na ním prejednávaný prípad a rozhodoval tak o právach a povinnostiach individuálnych subjektov. Podľa § 4 zákona bolo nevyhnutnou podmienkou zodpovednosti štátu, aby právoplatné alebo bez ohľadu na právoplatnosť vykonateľné rozhodnutie bolo ako nezákonné zrušené alebo zmenené. O vzťah príčinnej súvislosti išlo vtedy, ak škoda vznikla následkom nezákonného rozhodnutia, t.j. vtedy, ak nezákonné rozhodnutie a škoda boli vo vzájomnom pomere príčiny a následku a ak bolo preukázané, že ak by nebolo nezákonného rozhodnutia, ku škode by nebolo bývalo došlo.

Z uvedeného možno vyvodiť, že právoplatnosťou rozhodnutia, ktorým bolo nezákonné rozhodnutie zrušené, vzniklo poškodenému právo na náhradu škody, ktorá mu bola týmto rozhodnutím spôsobená, t.j. vzniklo mu právo na plnenie.

V predmetnej veci sa javí, že podmienky, pre uplatnenie svojho nároku na náhradu škody v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. žalobca naplnil, čo konštatoval vo svojom rozsudku aj

odvolací súd, ktorý sa však ďalej zaoberal právnymi skutočnosťami, ktoré sa k zodpovednostnému vzťahu medzi účastníkmi konania nejavia byť právne relevantné.

Z uvedeného vyplýva, že konanie odvolacieho súdu je postihnuté inou vadou, majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). K takejto vade bol dovolací súd povinný prihliadnuť, i keď by nebola uplatnená ako dôvod prípustného dovolania (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie v zmysle ustanovenia § 243b ods. 1 O.s.p.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znovu aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 14. októbra 2008

JUDr. Vladimír M a g u r a, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Nina Dúbravčíková